

"Təsdiq edirəm:"
Tədris məsələləri üzrə prorektor vəzifəsini icra edən
dos Z.İ.Məmmədov:

" 12 " "sentyabr" 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas : 060409 - Biznesin idarə edilməsi ƏSÜ

Fakültə: İqtisadiyyat və idarəetmə fakültəsi

Kafedra: Texnologiya və texniki elmlər

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Ərzaq məhsullarının rəqabət qabiliyyətlilik səviyyəsinin yüksəldilməsi

Kodu: MIS – 521-HM 602

Tədris ili: II

Semestr: IV

Tədris yükü: Auditoriya saati - 30 (15 saat mühazirə, 15 saat seminar)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 8 kredit

Auditoriya N:

Saat:

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: m. F.E.Həşimli

Məsləhət günləri və saati:

E-mail ünvanı: fhasimli@mail.ru

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Füzuli küç.,170-a

III.Tövsiyyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas

1. Abbasov Fuad Zakir o. Aqrarmarketingdə rəqabət qabiliyyətli istehsal və ixrac strategiyası arasında əlaqənin qiymətləndirilməsi. Az. ETKTI və TI-nun elmi əsərləri, 1,Bakı - 2014 səh. 108-111;
2. Əhmədov Ə.İ. Ərzaq malları əmtəəşünaslığı.Ali məktəblər üçün dərslik.Bakı: «İqtisad Universiteti» nəşriyyatı, 2006 – 480 səh.
3. Əhmədov Ə.İ. Ərzaq məhsullarının ekspertizasının üsul və vasitələri. Dərs vəsaiti. Bakı: "İqtisad Universiteti" Nəşriyyatı, 2018 - 290 səh.
4. Abbasov İsmət Dursun oğlu. Azərbaycanın və dünya ölkələrinin kənd təsərrüfatı. Bakı 2013 [səh 12, 59, 89]
5. Abbasov İsmət Dursun oğlu. Ərzaq təhlükəsizliyi və kənd təsərrüfatının prioritet istiqamətləri. Bakı 2011
6. Xəlilov Həmzə Ağakəşi oğlu. Milli ərzaq təhlükəsizliyi: bazar transformasiyaları və iqtisadi qloballaşma amilləri Bakı , "Adiloğlu" nəşriyyatı -2001
7. Abbasov Fuad Zakir o. Aqrar sahədə marketing sisteminin idarə edilməsinin təhlili və qiymətləndirilməsi.GDU Elmi xəbərlər, № 2, Gəncə - 2015,səh. 64-67;
8. Abbasov Fuad Zakir Oğlu. Regionlarda kənd təsərrüfatı müəssisələrinin inkişafına yönələn islahatlar. GDU Elmi xəbərlər, № 1, Gəncə - 2016, səh. 50-53;

Əlavə

- 9. Mühazirə materialları
- 10. Internet resursları

IV. Prerekvizitlər: Magistrlara ərzaq məhsullarının rəqabət qabiliyyətilik səviyyəsinin yüksəldilməsi fənni tədris olunur. Bu sahə üzrə anlayışlar və prinsiplər təhlil olunur.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa buna oxşar fənlərin tədrisinə ehtiyac yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və fənnin məqsədi: Qida sənaye sahəsinin rəqabət qabiliyyətinin kompleks təhlili əsasında onun yüksəldilməsi yollarını, rəqabət və onunla əlaqədar bir çox mühüm anlayışları, qida sənaye sahəsinin rəqabət qabiliyyətini müəyyənləşdirən amilləri, Azərbaycanda ərzaq istehsalının inkişaf səviyyəsini, ölkədə rəqabət qabiliyyətli ərzaq məhsulu istehsalına təsir göstərən amillər haqqında biliklərin öyrənilməsi nəzərdə tutulur.

Tələbələr bu kursu mənimsəməklə rəqabətin müasir iqtisadi rifahın yaradılışında olan yeri və rolu, innovasiyaların qida sənaye sahəsinin rəqabətqabiliyyətliliyinin artırılmasında yeri və rolu, qida sənayesinin rəqabətqabiliyyətliliyinin artırılması üçün lazım olan yolların elmi cəhətdən əsaslandırılması, ölkədə sağlam rəqabət mühitinin formalaşdırılması haqqında biliklər əldə edəcəklər.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixi qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır və onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 30 bal kollokvium nəticələrinə görə.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir. Hər sual 10 bala qədər qiymətləndirilə bilər.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal - tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal - suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

- 91 - 100 bal - əla (A)
- 81 - 90 bal - çox yaxşı (B)
- 71 - 80 bal - yaxşı (C)
- 61 - 70 bal - kafi (D)
- 51 - 60 bal - qənaətbəxş (E)
- 51 - baldan aşağı - qeyri-kafi (F)

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam –intizam qaydaları pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görələcək.

X. Təqvim mövzu planı: Mühazirə - 15 saat, Seminar 15- saat. Cəmi 30 - saat.

S/N	Keçirilən mühazirə mövzularının məzmunu	(Müh) Saat	(Sem) Saat	Tarix
1	2	3	4	5
Mühazirə mövzuları				
1.	Mövzu: Giriş.fənnin məqsədi və vəzifələri Plan: 1. Rəqabət anlayışı və onun ərzaq bazarına təsiri 2. Rəqabət qabiliyyətlik anlayışlarının müəyyənliyi və iqtisadi məzmunu 3. Ərzaq məhsullarının keyfiyyətinin formalaşmasına təsir edən amillər	2	2	
2.	Mövzu: Kənd təsərrüfatı müəssisələrinin rəqabət qabiliyyətinin yüksəldilməsi strategiyasında aqromarketingin rolu Plan: 1. Kənd təsərrüfatı məhsullarının rəqabət qabiliyyətinin yüksəldilməsi yolları 2. Ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsində kənd təsərrüfatının rolu. 3. Rəqabət mühitinin formalaşmasında bazar strategiyasının təhlili.	2	2	
3.	Mövzu: Qida məhsullarının satış və ixrac fəaliyyətinin nəzəri əsasları Plan: 1. Qida məhsullarının satış və ixracında marketingin əhəmiyyəti və rolu 2. Qida sahəsində məhsul satışının formalaşmasının məqsəd və vəzifələri 3. Qida məhsulları üzrə satışın idarə edilməsinin metodları	2	2	
4.	Mövzu: Rəqabətcabiliyyətli ərzaq bazarının təşkili mexanizmi Plan: 1. Bazarda ərzağın cəlbediciliyini müəyyən edən amillər 2. Ərzaq bazarında marketing kommunikasiyası və reklam 3. Ərzaq bazarında beynəlxalq marketing strategiyası 4. Ərzaq qiymətinin müəyyənləşdirilməsinə təsir edən amillər	2	2	
5.	Mövzu: Rəqabətcabiliyyətliliyinin artırılması yolları və istiqamətləri. 1.Sənayenin təkmilləşdirilməsi və ixrac potensialının genişləndirilməsi 2.Innovasiyaların sənaye müəssisələrinin rəqabət qabiliyyətinin artırılmasında rolu. 3. Sənayenin rəqabət qabiliyyətinin yüksəldilməsində "dövlət-sahibkarlıq" əməkdaşlığının genişləndirilməsi istiqamətləri.	2	2	
3.	Mənbə: Ərzaq məhsullarının keyfiyyət anlayışı və onun əsas göstəriciləri Plan: 1. Ərzaq məhsullarının ekspertizasının məqsədi və vəzifələri 2.Ərzaq məhsullarının keyfiyyətinin qiymətləndirilməsi və nəzarət üsulları 3.Ərzaq məhsullarının keyfiyyətinə nəzarət edən orqanlar.	2	2	

7.	Mövzu:Dünyanın ərzaq bazarının müasir vəziyyəti və inkişaf istiqamətləri Plan: 1. Dünyanın ərzaq bazarının müasir vəziyyəti 2. Dünya ölkələrində əhəlinin ərzaq məhsullarına olan tələbinin ödənilməsi vəziyyəti 3. Dünyanın ərzaq bazarının inkişaf istiqamətləri.	2	2	
8.	Mövzu:Dünyanın ərzaq təhlükəsizliyi və onun möhkəmləndirilməsi yolları 1. Dünyanın ərzaq təhlükəsizliyinin əsas amilləri 2. Dünyanın ərzaq istehsalının əsas problemləri və həlli istiqamətləri 3. Dünyanın ərzaq təhlükəsizliyi və onun möhkəmləndirilməsi yolları	1	1	
	Cəmi: 30 Saat	15	15	

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar: Bu fənni bitirdikdən sonra tələbələr rəqabətin müasir iqtisadi rifahın yaradılışında olan rolunu, innovasiyaların qida sənaye sahəsinin rəqabətqabiliyyətliyi artırılmasında rolunu, qida sənayesinin rəqabətqabiliyyətliyinin artırılması üçün lazım olan yolların elmi cəhətdən əsaslandırılmasını, ölkədə sağlam rəqabət mühitinin formalaşdırılması yollarını bilməlidirlər.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Qida məhsullarının rəqabət qabiliyyətliyinin yüksəldilməsinin yolları .
- Rəqabət qabiliyyətlik anlayışlarının iqtisadi məzmunu.
- Qida məhsullarının satış və ixracında marketinqin əhəmiyyəti.
- Ərzaq bazarında marketinq kommunikasiyasının əsasları .
- Dünyanın ərzaq təhlükəsizliyinə qarşı görülən tədbirlər.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV. Birinci kollokvium

1. Rəqabət anlayışı və onun ərzaq bazarına təsiri
2. Rəqabət qabiliyyətlik anlayışlarının müəyyənliyi və iqtisadi məzmunu
3. Ərzaq məhsullarının keyfiyyətinin formalaşmasına təsir edən amillər
4. Kənd təsərrüfatı müəssisələrinin rəqabət qabiliyyətinin yüksəldilməsi strategiyasında aqromarketinqin rolu
5. Kənd təsərrüfatı məhsullarının rəqabət qabiliyyətinin yüksəldilməsi yolları
6. Ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsində kənd təsərrüfatının rolu.
7. Qida məhsullarının satış və ixracında marketinqin əhəmiyyəti və rolu
8. Qida sahəsində məhsul satışının formalaşmasının məqsəd və vəzifələri
9. Rəqabətqabiliyyətli ərzaq bazarının təşkili mexanizmi
10. Ərzaq qiymətinin müəyyənləşdirilməsinə təsir edən amillər

İkinci kollokvium

1. Sənayenin təkmilləşdirilməsi və ixrac potensialının genişləndirilməsi
2. Innovasiyaların sənaye müəssisələrinin rəqabət qabiliyyətinin artırılmasında rolu.
3. Sənayenin rəqabət qabiliyyətinin yüksəldilməsində "dövlət-sahibkarlıq" əməkdaşlığının genişləndirilməsi istiqamətləri.

4. Ərzaq məhsullarının ekspertizasının məqsədi və vəzifələri
5. Ərzaq məhsullarının keyfiyyətinin qiymətləndirilməsi və nəzarət üsulları
6. Ərzaq məhsullarının keyfiyyətinə nəzarət edən orqanlar.
7. Dünyanın ərzaq bazarının inkişaf istiqamətləri.
8. Dünyanın ərzaq təhlükəsizliyi və onun möhkəmləndirilməsi yolları
9. Dünyanın ərzaq istehsalının əsas problemləri və həlli istiqamətləri
10. Dünyanın ərzaq təhlükəsizliyi və onun möhkəmləndirilməsi yolları

XV. İmtahan sualları:

I blok

1. Giriş.fənnin məqsədi və vəzifələri
2. Rəqabət anlayışı və onun ərzaq bazarına təsiri
3. Rəqabət qabiliyyətlik anlayışlarının müəyyənliyi və iqtisadi məzmunu
4. Ərzaq məhsullarının keyfiyyətinin formalaşmasına təsir edən amillər
5. Kənd təsərrüfatı müəssisələrinin rəqabət qabiliyyətinin yüksəldilməsi strategiyasında aqromarketingin rolu
6. Kənd təsərrüfatı məhsullarının rəqabət qabiliyyətinin yüksəldilməsi yolları

II blok

7. Ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsində kənd təsərrüfatının rolu.
8. Rəqabət mühitinin formalaşmasında bazar strategiyasının təhlili.
9. Qida məhsullarının satış və ixrac fəaliyyətinin nəzəri əsasları
10. Qida məhsullarının satış və ixracında marketingin əhəmiyyəti və rolu
11. Qida sahəsində məhsul satışının formalaşmasının məqsəd və vəzifələri
12. Qida məhsulları üzrə satışın idarə edilməsinin metodları

III blok

13. Rəqabətqabiliyyətli ərzaq bazarının təşkili mexanizmi
14. Bazarda ərzağın cəlbədiciliyini müəyyən edən amillər
15. Ərzaq bazarında marketing kommunikasiyası və reklam
16. Ərzaq bazarında beynəlxalq marketing strategiyası
17. Ərzaq qiymətinin müəyyənləşdirilməsinə təsir edən amillər
18. Rəqabətqabiliyyətliliyinin artırılması yolları və istiqamətləri.
19. Sənayenin təkmilləşdirilməsi və ixrac potensialının genişləndirilməsi

IV blok

20. İnnovasiyaların sənaye müəssisələrinin rəqabət qabiliyyətinin artırılmasında rolu.
21. Sənayenin rəqabət qabiliyyətinin yüksəldilməsində "dövlət-sahibkarlıq" əməkdaşlığının genişləndirilməsi istiqamətləri.
22. Ərzaq məhsullarının keyfiyyət anlayışı və onun əsas göstəriciləri
23. Ərzaq məhsullarının ekspertizasının məqsədi və vəzifələri
24. Ərzaq məhsullarının keyfiyyətinin qiymətləndirilməsi və nəzarət üsulları
25. Ərzaq məhsullarının keyfiyyətinə nəzarət edən orqanlar.

V blok

26. Dünya ölkələrində əhalinin ərzaq məhsullarına olan tələbinin ödənilməsi vəziyyəti
27. Dünyanın ərzaq bazarının inkişaf istiqamətləri.
28. Dünyanın ərzaq təhlükəsizliyi və onun möhkəmləndirilməsi yolları
29. Dünyanın ərzaq təhlükəsizliyinin əsas amilləri
30. Dünyanın ərzaq istehsalının əsas problemləri və həlli istiqamətləri

«Texnologiya və texniki elmlər» kafedrasının 12.09.2025-ci il tarixli iclasında təsdiq olunmuşdur (Protokol-1).

Fənn müəllimi:

m. F.E.Həşimli

Kafedra müdiri:

dos.R. F. Əliyev